

Handläggare
Elsa Thambert
Telefon: 08-50833868**Till**
Utbildningsnämnden
2024-12-12

Ny skola på Stadshagsklippan

Återtagande av inriktningsbeslut

Förvaltningens förslag till beslut

Utbildningsnämnden avbryter projektet för nybyggnation av skola på Stadshagsklippan.

Sammanfattning

Utbildningsförvaltningen har tillsammans med SISAB utrett nybyggnation av skola på Stadshagsklippan på Kungsholmen. Utbildningsnämnden fattade inriktningsbeslut i ärendet 2015 och en ny detaljplan för området omfattande bland annat bostäder och skola vann laga kraft 2018, men planens genomförande är försenad.

Mot bakgrund av sjunkande befolkningsprognos och elevframskrivning bedömer utbildningsförvaltningen att en ny skola på Stadshagsklippan inte behövs och att projektet ska avbrytas.

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden avbryter projektet för nybyggnation av skola på Stadshagsklippan.

Bakgrund

Utbildningsförvaltningen har tillsammans med SISAB bedrivit ett utredningsarbete för byggandet av en grundskola för cirka 700 elever i årskurs F-6 inom fastigheten Stadshagen 1:5. Bakgrunden till projektet var ett behov direkt kopplat till planerad byggnation av totalt 5000 nya bostäder på nordvästra Kungsholmen. Behovet av elevplatser bedömdes kunna omhändertas genom redan genomförda utbyggnationer av Kristinebergsskolan, Kungsholmens grundskola och Konradsbergsskolan, samt genom en ny skola i Stadshagen utifrån dåvarande nyckeltal 0,5 elevplatser per bostad.

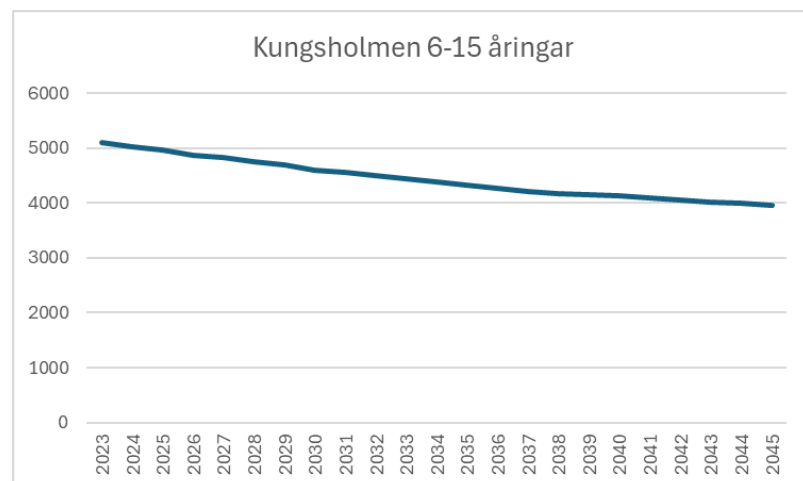
Utbildningsnämnden fattade inriktningsbeslut i ärendet den 20 augusti 2015 (dnr. 2.6.3-4752/2014). Ärendet anmälades till kommunstyrelsens ekonomiutskott och ekonomiutskottet godkände anmälan den 17 juni 2015.

Stadsbyggnadsnämnden godkände detaljplanen för Stadshagen 1:1 m.fl. den 22 mars 2018 och antogs av kommunfullmäktige den 28 maj 2018 för att slutligen vinna laga kraft den 14 november 2018. Den aktuella platsen för skolan hyser idag Stadshagens Idrottsplats. Av planbeskrivningen framgår att skolans genomförande förutsätter en flytt av en bollplan (11-spelsplan) till annan plats på Kungsholmen innan byggnation på Stadshagsklippan kan påbörjas. I dagsläget finns ingen ny beslutad ersättningsplats. Tidplanen för ett genomförande av skolan har därmed varit oklar. Utbildningsförvaltningen har tidigare, bland annat genom Samordnad grundskoleplanering i Stockholm (SAMS), arbetat för att staden ska kunna lösa planfrågan och därmed kunna färdigställa skolan. Exploateringskontoret har tidigare arbetat för en ersättningsplan i Fredhällsparken men sedan 2022 har idrotts-exploaterings-, fastighets- och stadsbyggnadsnämnden istället ett budgetuppdrag för anläggande av en 11-spelsplan i Kristinebergs strandpark. Arbeta med ny detaljplan pågår med beräknat antagande till våren 2026.

I utbildningsnämndens senaste lokalförsörjningsplaner har förvaltningen redovisat ett uteblivet behov av nybyggnation på Kungsholmen och flyttat fram det planerade skolprojektet till efter prognosperioderna som sträcker sig till 2045.

Behovsanalys

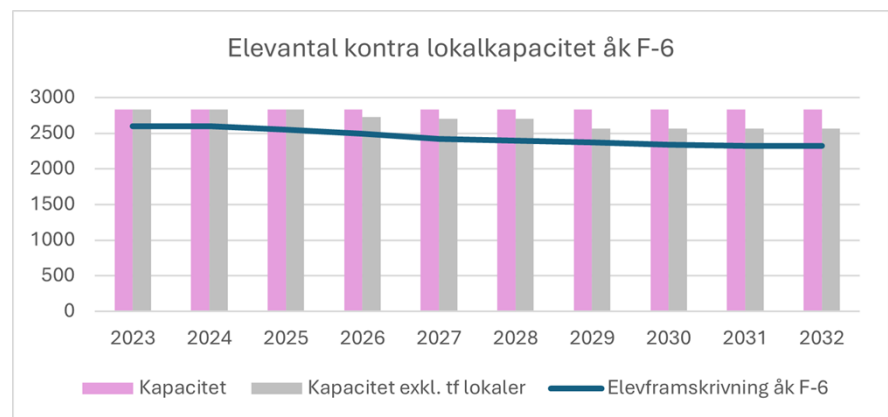
Ökningen av antal barn på Kungsholmen har under de senaste tio åren varit lägre än prognostiserat. Befolkningsprognosen 2024 för Kungsholmens stadsdelsområde visar att antalet barn i åldern 6 till 15 år förväntas minska med cirka 660 barn fram till 2033. Även under den andra planeringsperioden, från 2034 till 2045, förväntas befolkningen i åldersgruppen 6 till 15 år fortsätta att minska stadigt i området.

Minskningarna är ytterligare nedjusterade från föregående års befolkningsprognoser, och kan relateras till sjunkande barnantal i befintligt bestånd, lågt barnafödande samt förseningar i förväntad bostadsbyggnation. Trots att nybyggnationer i Stadshagen förväntas leda till en lokal ökning av antalet barn, är denna ökning för liten för att påverka den övergripande befolkningsprognosen för hela stadsdelen. Detta beror på att antalet barn och unga i de befintliga bostäderna på Kungsholmen minskar.

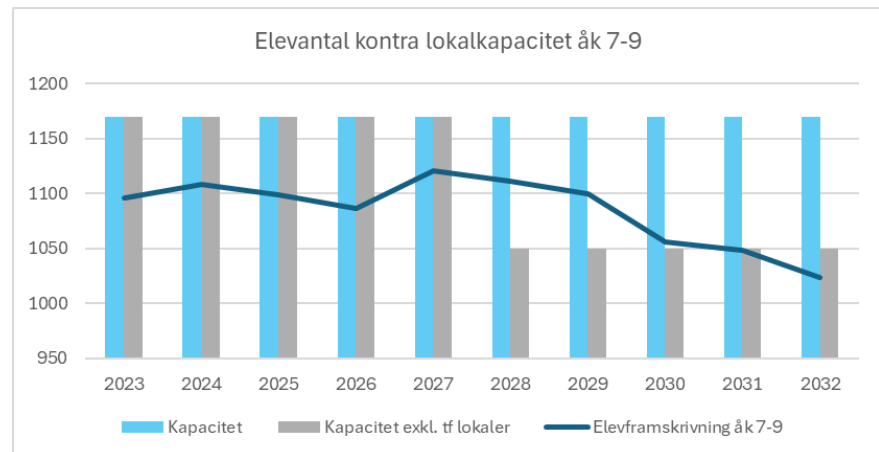
Elevantalsframskrivningen, som beskriver hur elevantalet förväntas utvecklas över tid om nuvarande befolknings- och antagningsmönster förblir oförändrade, visar på samma nedåtgående trend. Kungsholmens kommunala grundskolor förväntas totalt få ett minskat elevunderlag med nära 350 elever de kommande tio åren. Att minskningen i elevantal beräknas bli mindre än vad befolkningsprognosen förutspår beror främst på att Kungsholmen tar emot högstadieelever från andra stadsdelar.

Karaktäristiskt för Kungsholmen är stadiindelningen där majoriteten av skolorna antingen är för årskurs F-6 eller renodlade högstadium, årskurs 7-9. För närvarande ligger fyllnadsgraden för årskurs F-6 i områdets kommunala skolor på 88%, vilket inte når upp till målet på 90%. För att öka fyllnadsgraden i stadsdelen planeras en successiv avveckling av lokaler med tidsbegränsade bygglov. Förvaltningen bedömer att stadsdelens permanenta lokalkapacitet under en överskådlig tid kommer att kunna tillgodose det framtida behovet av elevplatser i årskurs F-6. Vissa skolor, exempelvis Kristinebergsskolan, har också möjlighet att ta in en extra klass vid behov.

Fram till 2032 förväntas antalet högstadieelever minska med cirka sjuttio elever. Den planerade avvecklingen av paviljongen på Råambshovsskolan gör att det vid första anblick ser ut att bli ett underskott av elevplatser i årskurs 7-9 i stadsdelsområdet. Det bör dock beaktas att högstadieskolorna på Kungsholmen tar emot ett

stort antal elever från andra stadsdelar som fyller upp lediga elevplatser, främst från västerort. Vid avveckling av Rålambshovsskolans paviljong bedömer förvaltningen att staden fortsatt kan erbjuda elever skolplacering i enlighet med närhetsprincipen, och på så vis kunna garantera en plats nära hemmet. Samtidigt skulle skolor i stadens ytterområden ha kapacitet att omhänderta fler högstadiееlever och därmed kunna öka sin fyllnadsgrad.

Mot bakgrund av befolkningsprognosen och elevframskrivningen bedömer utbildningsförvaltningen att behovet av elevplatser kommer att kunna omhändertas inom befintligt permanent lokalbestånd fram till 2045. Kungsholmen är relativt litet till ytan, och avstånden är små. Flera befintliga skolor ligger inom två kilometer från den planerade bostadsbyggnationen i Stadshagen. Således skulle staden kunna garantera elevplatser i en skola nära hemmet trots att den planerade skolan på Stadshagsklippan uteblir.

En förutsättning är att Kungsholmens befintliga lokalkapacitet i permanenta lokaler förblir oförändrad, och att Stockholms elevers sök- och antagningsmönster ligger relativt stabilt över åren.

Ärendet

Ärendet avser att avbryta projektet mot bakgrund av det förändrade behovet. Nedan redovisas förutsättningar och konsekvenser av detta.

Detaljplanens förutsättningar

Den nya skolan ingick i detaljplanen för Stadshagen 1:1 m.fl. (Dp 2013-08100) och planerades för 648 elever i årskurs F-6 (omställningsbar till mellan- och högstadium med en maximal kapacitet för 702 elever) med planerat färdigställande 2027.

Detaljplanen för skolans etapp innehåller 600 lägenheter/studentbostäder, skola, ny mindre idrottsplats samt

parkeringsgarage. Skolan planerades i souterräng med totalt sex våningsplan. Transporter till skolan skulle lösas under mark, med in/utfart under den nya idrottsplatsen. Under skolgården planerade AB Stockholmshem att uppföra en underjordisk tennishall. Stockholm Stads Parkering AB avsåg att uppföra parkeringsgarage under idrottsplatsen. Skolan har planerats att upplåtas med tomträtt och delvis ingå i en så kallad tredimensionell fastighetsbildning.

Skolans skolgård och friyta är i planen mycket begränsad och förutsätter förhyrning av åtminstone en av idrottsplatsens bollplaner under skoltid samt att takyta nyttjas som skolgård.

Ekonomi

Utbildningsnämndens inriktningsbeslut 2015 byggde på en uppskattad projektkostnad om cirka 259,9 mnkr och med en tillkommande hyra år ett om ca 18,8 mnkr.

Efter nämndens inriktningsbeslut och inför att detaljplanen skulle vinna laga kraft arbetade projektet fram en förslagshandling under 2016. Därefter har arbetet i huvudsak varit pausat i väntan på frågan om ersättning av bollplan skulle lösas. I det fall projektet skulle återupptas, oavsett när i tid, så behöver framtagna handlingar en omfattande omarbetning utifrån nya myndighetskrav och nya förutsättningar i funktionsprogrammet. Detta skulle innebära en merkostnad för projektet.

Den uppskattade projektkostnaden från 2016 uppgick till 610 mnkr efter indexuppräknings i december 2022, inklusive ett bedömt behov av utökad projektering. Kostnadsbilden är således helt annorlunda idag än när inriktningsbeslutet fattades och en motsvarande hyra skulle uppskattningsvis ha ökat till cirka 41 mnkr år 1.

Utbildningsnämndens förgäveskostnad för projektet uppgår till cirka 7,8 mnkr och utgörs av utredningskostnader för cirka 1,2 mnkr samt kostnaden för förslagshandlingen om cirka 6,6 mnkr som fakturerades och direktfinansierades av utbildningsförvaltningen under 2021.

Konsekvenser och risker

Om förvaltningen avbryter projektet minskar risken för överretablering av skolverksamhet. Istället uppstår tekniska och ekonomiska konsekvenser för genomförandet av stadens exploateringsprojekt. Konsekvenserna är inte kartlagda men berör exploateringskontoret, fastighetskontoret, idrottsförvaltningen, Stockholm Parkering och Stockholmshem.

Markanvisningsavtalet mellan staden och SISAB har kontinuerligt förlängts vartannat år, och det senaste tillägget avsåg perioden juni 2024 till juni 2025. Avbryts projektet utan plan för framtida genomförande kommer SISAB:s markanvisning för ny skola därefter att upphöra. Exploateringsavtal har inte ingåtts och för utbildningsnämnden finns inga ekonomiska åtaganden för projektet.

Utifrån att stadens mark på Kungsholmen är begränsad och till största delen redan bebyggd avser utbildningsförvaltningen att bevaka ett eventuellt framtida skolbehov inom arbetet med Samordnad skolplanering för Stockholm (SAMS).

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för ekonomi och styrning i samråd med grundskoleavdelningen och SISAB.

Ärendet kommer att behandlas i samverkan med de fackliga organisationerna den 3 december 2024. Funktionshinderrådet kommer att få möjlighet att behandla ärendet vid sammanträdet den 4 december 2024.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Utifrån den befolkningsprognos vi har i dag med ett minskat antal barn och unga fram till 2045 kommer inte behovet av elevplatser att bli högre än den kapacitet Kungsholmen redan har. Således saknas det idag grund för att bygga en ny skola. Att genomföra en nybyggnation i ett sådant läge riskerar att konkurrera ut befintliga kommunala skolor. Om skolbehov senare skulle identifieras så kan utbildningsförvaltningen initiera ett arbete för att tillgodose det, inom ramen för förvaltningens löpande lokalresursplanering och SAMS.

Med hänsyn till den förändrade elevprognosen på Kungsholmen föreslår förvaltningen att projektet för nybyggnation av skola på Stadshagsklippan avbryts.

Konsekvenser för barn och barnets rättigheter

Barnets bästa har beaktats i detta ärende. För att barnen i Stockholms stad ska ha rätt till en utbildning som ska syfta till att utveckla barnets fulla möjligheter (barnkonventionens artikel 29) är det av stor vikt att förvaltningen strävar efter att hålla nere hyresgenererande investeringskostnader, så att inte för stor del av elevschablonen behöver tas till att bekosta hyran för skollokaler. På så vis kan skolorna i Stockholms stad lättare få de ekonomiska resurser som krävs för att upprätthålla en god kvalitet på sin verksamhet. Förvaltningen gör därför bedömningen att projektet inte är försvarbart att fullfölja på grund av den höga hyresgenererande investeringskostnaden och en osäker behovsbild.

Skolplatser i befintliga skolor svarar just nu upp mot behovet.

Förslag till beslut

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden avbryter projektet för nybyggnation av skola på Stadshagsklippan.

Lena Holmdahl
Utbildningsdirektör
Utbildningsförvaltningen

Ulrika Klemets
Avdelningschef
Utbildningsförvaltningen

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Lena Holmdahl, Utbildningsdirektör	2024-12-03